

Kadarkamámor

2009 július 16. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

„Úrileány vagyok, az apám nagyságos.
Intézetet jártam. Nem volt mulatságos.”
Babits Mihály

Honnan való ez a csavarral, vasdarabbal teli vastányér? S mi ez a vasból készült babafej? – kérdeztem a szekszárdi sz?l?hegyen attól az öreg vincellért?l, akit?l egy demizson vörösbort vásároltunk. – Ez kérem, Babitséktól. Ennyi volt a válasz, s a meglepetést?l szólni sem tudtam, ezért nem is kérdeztem semmit, csak lefényképeztem.
Mindez jó húsz éve történt, s most, hogy eszembe jutott, annak oka egy üveg szekszárdi kadarka, amit ajándékba kaptam. Err?l és szekszárdi emlékeir?l Babits egy rövid esszét írt, amelynek el?zménye szintén ajándék: egy Rapaics Raymundtól, a magyar kertek és virágok jeles szakért?jét?l kapott különlenyomat. Ebb?l többek között azt is meg lehet tudni, hogy „a kadarka neve Szkutariból származik, azaz egyenest Kis-Ázsiából. Szkutarit a rácok Szkadarnak hívták, a kadarka pedig azel?tt szkadarka volt, s a rácok hozták Magyarországra. Onnan jött, ahonnan talán az én ?seim is, ha igaz, hogy az én nevem is rác eredet?. Akárhogy volt is ez, a kadarka magyar ital, s?t magyar nemesi ital, mint a Berzsenyiek és Vörösmartyak költészete.”
A kadarka a régi szüreteket és a régi sz?l?hegyet juttatta a költ? eszébe: „Gyermekkorunkban arra voltunk büszkék – írja –, hogy szép id?ben Kalocsáig is elláttunk, a Duna fényes szalagján túl, s?t a mogyorófavessz? két végére ráhúzott s a megcsúszás ellen rafiával rögzített távlencséken még talán tovább is. Igazában még távlencse nélkül is sokkal tovább láttam. Az egész régi Nagy-Magyarországot láttam arról a dombtet?r?l, mint egy tág kerek udvart a tanyánk körül, melynek egy kicsi, de nyájas szelete ez az aprócska sz?l?birtok, a sorompóig s nagyanyám emelte k?keresztig. (…)
Túl ezen a nagy magyar udvaron, dél felé, laktak ama rácok, akikt?l a kadarka származott; keletnek pedig messze, nagyon messze a románok, akiknek határáig magam is elvet?dtem néhány télen át, nyaranta mindig hazajárva. Sz?l?tanyám, roppant udvara közepén, távol Balkánok átlójában feküdt. Én azonban evvel nem sokat gondoltam; én, ha hazaérkeztem, Nyugat-Európában éreztem magamat, ?s kultúra földjén, hol az ásó a rigólozásnál római pénzeket vet ki az agyagból, s a földes padlójú présházszoba polcán, a plafonra aggatott töpped? sz?l?fürtök alatt Sévigné asszony könyve hevert, franciául, a munkásokra felügyel? kedves nagynéni ambiciózus olvasmánya. Csakugyan mintaszer? Európa volt itt, még babonánk is kultúrát jelentett… Noha én elégedetlen voltam mindevvel, s ezt az egész kultúrát kissé elmaradottnak találtam. S valóban, inkább illett volna a múlt század közepébe, mint ennek az elejére, 1840-be inkább, mint 1900-ba. Én viszont Verlaine-t és Wilde Oszkárt fordítottam, mert így tudtam akkor modern lenni, s mert err?l a sz?l?hegyr?l szálak vezettek Párizsba és Londonba is, éppúgy, mint Szkutariba, s egyéb mámorok is áradtak itt a kadarkáén kívül. Igen, innen messze lehetett ellátni a forrongó, idegen jelenbe éppúgy, mint az otthonos magyar múltba. Csak egyfelé nem lehet látni: a jöv?be.”
Az 1938 novemberében írt kis esszéjének az elején pedig ez a mondat olvasható: „Nem merek hátranézni, félek, hogy meglátom (a régi présházat), s attól is, hogy nem látom meg.” Hasonló módon most nem merek kérdezni, mert hátha megszólal ez a baba, és azt mondja, hogy nem is Babitséktól való vagyok. Félek, mert ha ezt mondaná, egy illúzióval (és egy ereklyével) kevesebb lenne.

Ajánló